

Večernik

Leto V. (XII.), štev. 235

Maribor, petek 16. oktobra 1931

»JUTRA«

Za: a razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. ur

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

velja mesečno prejemati v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Notranji spori v Španiji

KATOLIŠKI POSLANCI SO NAPOVEDALI BOJ REPUBLIKANSKI USTAVI. — ZAMORA SE JIM PRIKLJUČI? — DUHOVNICI IN REDOVNIKI NE SMEJO VEČ V ŠOLE. — ZNIŽANJE ŠKOFOVSKIH PLAČ.

MADRID, 16. oktobra. Sprememba vlade v Španiji je tako zaostala notranji položaj v državi, da grozi izzvati nove notranje borbe. Katoliški poslanci, po številu 42 mož. so zapustili parlament in napovedali borbo ustavi. S podporo duhovščine upajo, da se jim zopet posreči pridobiti množice na svojo stran in pri prihodnjih volitvah doseči nekdanjo oblast v državi. Iz neke izjave, ki jo je dal Zamora, izhaja, da se namerava tudi on pridružiti tej skupini. Izrazil se je namreč, da bo začel propagando za re-

vizijo ustave, čeprav še ni ta v celoti sprejeta.

Ministrski predsednik Azana je včeraj sprejel papeškega nuncija. Po avdienci je nuncij izjavil, da bo težko ohraniti dosedanje diplomatske odnose med Madridom in Vatikanom. V izvajanju ustavnih določb pa je prosvetni minister že izdal odlok, ki zabranjuje redovnikom in duhovnikom poučevanje v šolah. Školetom se znižajo prejemki iz državnih blagajin za polovico. Izgona redovniških ustanov pričakujejo vsak čas.

Strašna ribiška nesreča

BURJA JE PREVRNILA V ZADRSKEM PREKOPU LADJO Z 8 MOŽMI. — ŠTIRJE SO UTONILI. — »MOROSINI« JE PLUL MIMO IN NI HOTEL POMAGATI BRODOLOMCEM.

SIBENIK, 16. oktobra. V Zadrskeem prekopu, kjer je prišlo ob življenje že mnogo mornarjev, se je odigrala te dni pretresljiva drama. Proti Ugljanu je odplula na ribolov ribiška ladja. Lov pa je bil tako slab, da so ribiči po dveh dneh sklenili vrniti se domov. Pri tem jih je zalotil vihar, ki se je dvignil zvečer ob pol 13. uri. Ob času, ko so bili ribiči oddaljeni dve uri od svetilnika Petričana, jim je burja prevrnila ladj. Osem ljudi je padlo v vodo. Mate Kurtin, 43letni oče osmih otrok, je pri priči utonil, dva druga mladeniča, 18letni Danko Longin in 17letni Cvetko Školiarev sta se skušala rešiti s plavanjem proti Ugljanu. Ker pa nista priplavala do brega smatralo, da sta tudi onadva našla smrt v ahladnih valovih. Ostalih pet ribičev se je krčevito borilo za golo življenje. Vihar je strahovito tulil in burkal va-

love. Tedaj je priplula mimo italijanska ladja »Francesco Morosini«, ki je lani zavozila v našega »Karagjorgia«. Navzlic obupnim klicem na pomoč se ni ustavila, ampak je plula dalje. Brodolomci so že videli bližnjo smrt, vendar so se še dve uri s skrajnim naporom sil držali nad vodo. Tedajci se je na obzorju pojavil rešilni angel v podobi ladje »Pečina«, ki je last Hinka Pertota s Sušaka. Kapetan Rok Milin je potreboval celo uro časa, preden je došel do ponesrečencev, ki so bili že popolnoma obupali. Ko je bil tik njih pa je izgubil 17letni Jozo Jurina zavest in je izginil v valovih. Rešili so samo 4 osebe. Ponesrečenci, ki so bili onemogli in izčrpani, so preživeli na morju tako strašne ure, da neprestano jokajo ker ne morejo pozabiti grozot morskega viharja.

Pošast brezposelnosti

16 IN POL MILIJONA LJUDI NIMA ZASLUŽKA.

ŽENEVA, 16. oktobra. Upravni svet Mednarodnega urada za delo se je te dni sestal k 55. zasedanju, na katerem se bo ponovno bavil z mednarodnim vprašanjem brezposelnosti in o obrambnih sredstvih proti njej. Izšla je tudi statistika o stanju brezposelnosti v štirinajstih evropskih državah, v Kanadi, Novi Zelandiji in Zedinjenih državah Amerike. Njene številke so porazne. Od avgusta lan-

skega leta je poskočilo število brezposelnih od lanskih 11 milijonov brezposelnih na 16 milijonov in pol. Avstrija ima letos 196.000 brezposelnih (lani 156.000), Švica 18.500 (lani 10.300), Belgija 176.000 (lani 63.000), Anglija 2.812.000 (lani 2.118.000), Italija 723.000 (lani 399.000), Poljska 332.000 (lani 243.000), Češkoslovaška 210.000 (lani 77.000), Francija 53.000 (lani 11.000). Upoštevati pa je tre-

nega narodnega gospodarstva, ve, da je to prvi pogoji za koristen uspeh.

Isto stališče zavzema jugoslovanski program naposled tudi v verskih, prosvetnih, socialnih in vseh drugih vprašanjih. Jugoslovenci smo zaradi zgodovinskega razvoja razdeljeni na več veroizpovedi, zato jih moramo spoštovati, priznavati ter jim nuditi svoboden razvoj, toda le v popolni slogi vernikov in v okrilju skupne narodne in državne misli.

Prav tako smo tudi — kakor vsak drug narod — razdeljeni na stanove in razredne skupine. Jugoslovanski program jih ne negira in se v celoti zaveda njihovih teženj in interesov, a kot program spa-

lanja in medsebojnega sporazumnega urejevanja vseh nastajajočih vprašanj ne more nikdar in nikakor dovoliti, da bi se ti stanovi in razredi izigravali drug proti drugemu ali pa zapostavljali, odnosno favorizirali. Vsi vrše vsak svojo funkcijo, zato so vsi enakovredni.

Jugoslovanski program je tedaj najidealnejši program, kar si jih je mogoče zamisliti, in ker ni vezan na strankarstvo, ne pozna nobenih demagoških spekulacij. Prav to poslednje pa je morda najvažnejše, ker nam daje najboljšo garancijo — da se bo izvedel. Izvedel se bo temprej in temlažje — čimveč bo imel sodelavcev.

ba, da so te številke navedenih držav uradne in da je torej število brezposelnih neprimerno večje.

Ogromen požar v Spuhlji pri Ptuj

Pogorelo 5 posestnikov. — Škode blizu 1 milijon dinarjev.

Ptuj, 16. okt.

Sinoči krog pol 17. je izbruhnil v Spuhlji velik požar. Ko je takoj alarmirano ptujsko gasilno društvo prihitelo na kraj nesreče, so že bila poslopja posestnikov Alojza Zelenika, Tomaža Brenkoviča, Marije Bolcer, Adolfa Rosenfelda in Antona Horvata v plamenih, in vsled močnega vetra se je požar naglo širil tudi na gospodarska poslopja in na hleve. S slamo krita poslopja so bila za divjajoči element hyalezna in bogata hrana. Saj je veter odnašal kar cele goreče šope slame na vse strani. Gasilna društva iz Zabovc in Spuhle niso mogla ubraniti razširjanja plamenov od Zelenikove domačije, kjer je ogenj nastal — najbrž so ga zanetili otroci, ki so se igrali z vžigalicami —, na vsa ostala gori navedena poslopja. Pomanjkanje vode je onemogočalo uspešnejše delo gasilcev. Iz prilično pol kilometra oddaljene mlake so mogli jemati vodo kake pol ure, nato pa je tudi tam zmanjkala. Nevarnost je nastala, da ogenj, ki je bil med tem deloma že lokaliziran, poseže znova na poslopja, ki leže zapadno od pogorišča. Ptujski gasilci so z izredno naglico dobili še nove cevi iz svojih skladišč in so postavili motorno brizgalno ob Dravi, ki je oddaljena krog 2 kilometra. Tako je bilo mogoče, da so gasilci iz Ptuja, Zabovc in Spuhle, ter tudi še kasneje dospeli iz Stojnc, Dornave, Bukovc in Sv. Marka mogli po težkem naporu divji element krog 21. ure udušiti in ogenj pogasiti. Pri gasilskih delih sta dobila posestnika Rosenfeld in Zelenik težje opekline na obrazih in rokah. Vendar sta ostala v domači oskrbi. Ob 21.30 so se gasilci, izvzemši oni iz Spuhle in Zabovc, vrnili v svoje kraje, dočim so ti ostali na straži.

Škodo cenijo na blizu en milijon Din. Seveda niti oddaleč ni krita z zavarovalnico. Posamezni posestniki so zavarovani kvečjemu za deset do petnajsttisoč dinarjev.

Na kraj nesreče je prispel s svojim avtom tudi načelnik mariborskega gasilnega društva, g. Voller, ki je z nasveti in dejansko mnogo pripomogel k uspešnemu delu. Zlasti je dal svoj avto na razpolago, da so bila naglo obveščena okoliška gasilska društva.

Za red na kraju nesreče pa je odlično skrbelo ptujsko orožništvo pod vodstvom komandirja g. Lončarja.

DEVIZNA KONFERENCA.

BAZEL, 16. oktobra. Upravni svet Banke za mednarodna plačila v Bazlu je sklenil vlade tistih držav, ki so se morale zaradi zadnjih dogodkov zateči k omejitvam deviznega prometa, povabiti na posebno konferenco, kjer se bo razpravljalo o prilagoditvi predpisov o deviznem prometu. Konferenca se udeleže Nemčija, Avstrija, Češkoslovaška, Poljska, Jugoslavija, Madžarska, Italija in Rumunija. Vrhila se bo predvidoma na Dunaju.

Jugoslovanski program

Prvič, odkar obstoja kraljevina Jugoslavija, bo stopila dne 8. novembra letos naša kraljevska vlada pred narod z jugoslovanskim programom, in na volitvah bo, da se izrečejo zanj in s tem tudi za boljšo bodočnost nas vseh. Jugoslovanski program! O jugoslovenstvu se je pri nas v dvanajstih letih samostojnosti veliko pisalo in govorilo, toda skoraj vedno le s strankarskih stališč in z raznimi posttranskimi primesmi, ki temu ali onemu včasih niso ugašale. In prav to je bilo vzrok, da čista jugoslovenska misel ni mogla tako prodreti v srca vseh državljanov, kakor bi bilo potrebno in koristno; kajti, če bi se bilo to že pred leti zgodilo, bi nam bile prihranjene mnoge težkote in zmede.

Jugoslovanski program pa, s katerim stopa sedaj vrhovno državno vodstvo pred jugoslovenske državljane, je očističen vseh krivih pojmovanj in škodljivih primesi. Ta program je izkristalizacija vsega tistega plemenitega, kar so v svoji veliki ljubezni do domovine zasnovali najboljši srbski, hrvaški in slovenski duhovi. Ta program ne pozna nobenega nasilnega niveliziranja obstoječih kulturnih dobrin niti zapostavljanja ali favoriziranja enega dela napram drugemu. Po njem smo Slovenci, Hrvati in Srbi enakovredni državljani z enakimi pravicami in dolžnostmi. Vsi trije smo enaki sestavni deli velike jugoslovenske državne nacije, in vse ono, kar smo si z velikimi mukami, z delom, vztrajnostjo in ljubeznijo pridobili v dolgih stoletjih in smo kot doto prinesli v skupno državo, je cenjena in dragocena last vseh.

Pravo, čisto in pošteno jugoslovenstvo, kakršno si je postavila na svoj svetli ščit vlada ministrskega predsednika Petra Živkovića, ne bo nikdar in nikoli želelo, da bi se omalovaževala kultura posameznih skupin, Jugoslavije. To jugoslovenstvo ve, da je samo v neoviranem razvoju slovenskih, hrvaških in srbskih dobrin bodočnost celokupnega napredka in svetlejše usode. Zato zamore pri izvajanju takega jugoslovenstva vsakdo od nas treh le pridobiti, nikoli pa ne izgubiti.

Nikakor pa ne obsega jugoslovanski program samo načelnih misli o našem kulturnem in narodnem razvoju in sožitju ter o politični in administrativni ureditvi države. Nanaša se prav tako tudi na vse ostale panoge javnega življenja, v prvi vrsti še na gospodarstvo. Naš stari partikularizem in regionalizem — ali če hočete: lokalni patriotizem — je v prejšnjih časih neblagega spomina videl le interese svoje najbližje okolice in mu ni bilo prav nič mar za ostale dele države in naroda. Plemenski separatisti so naravnost teknovali med seboj, kdo bi škodoval drugega. In prav zaradi tega so se storile neštete gospodarske pogreške, ki so se nad vsemi enako maščevale. Po jugoslovanskem programu pa je vsa država en sam nedeljiv gospodarski organizem in kar se stori na enem kraju, mora biti v skladu z interesi vseh drugih, vse celote. In kdor pozna ustroj moder-

Odkritje spomenika dr. Žerjavu

V nedeljo 18. tm. ob 11.15 bo na pokopališču pri Sv. Križu v Ljubljani velika in pomembna spominska svečanost: odkritje spomenika enemu največjih Jugoslovenov, dr. Gregorju Žerjavu. Tisoči bodo se zbrali iz cele Slovenije in tudi iz ostale države, tisoči čestilcev nepozabnega nam vzor-moža, velikega narodnega delavca, in obenem njegove plemenite zakonske družice, gospe Milene, ki ju je združila smrt v skupnem grobu.

Pred slovesnostjo na pokopališču bo ob 9. dop. v veliki dvorani Kazine slavnostni občni zbor ljubljanske ZKD v proslavo desetletnice njenega obstoja in v proslavo spomina njenega ustanovnika in prvega predsednika dr. Žerjava. Pri slavnostnem odkritju spomenika se bodo vrstili govori ministrov dr. Kramerja, Svetislava Popoviča, Ivana Puclica in drugih, ter žalostinke in godba. Popoldne ob 15. bo v veliki dvorani Kazine sestanek, na katerem bo poročal minister dr. Kramer. Vsi udeleženci slavnostnega občnega zbora ljubljanske ZKD imajo pravico do polovične vožnje. Cela vozovnica, ki jo bodo kupili na odhodni postaji in ki je ob prihodu v Ljubljano ne smejo oddati, bo veljala za vožnjo nazaj z legitimacijo, ki jo bodo lahko dobili od ljubljanske ZKD v nedeljo od 9. do 10.30 in od 15. do 18. ure ter v ponedeljek med uradnimi urami v pisarni ZKD v Kazini.

ZKD v Mariboru

se bo po svojem odposlanstvu udeležila slavnostnega občnega zbora ljubljanske posestrime ter odkritja spomenika dr. Žerjavu. Prosimo vse one člane naših društev in vse naše prijatelje iz Maribora in okolice, ki se bodo teh slavnostnih prireditve udeležili, da se zaradi evidence udeležbe prijavijo tekoma sobote 17. t. m. dopoldne v naši pisarni, Cankarjeva ul. 1. Predsedstvo ZKD v Mariboru.

Razstava na Pohorju

Štirje letni časi so na Pohorju med seboj tekmovali v slikanju pristihih, naravnih narodnih noš. Pomlad je ustvarila lik cvetoče Vesne, Poletje zelenega junaka, Zima snežnega moža, a Jesen brhko nevesto, zdravih in polnih lic z rumenim modercem, zeleno janko, rdečim predpasnikom, pisanim robcem in škrlatastim plaščem. Sodila je Umetnost, ki je prisodila prvo nagrado Jeseni. In te dni je pohorska Jesen razstavila svoje najlepše slike v vseh svojih pestrih barvah, najfinjših nijansah, očarujočih motivih in skritih idilah... Obiskovalcem je postala vse stezice z mehkim, žametnim listjem. V slikoviti lepoti se prelivajočih barv se belijo njeni beli dvori: Mariborska, Ruška, Klopnovrhniška, Pohorski dom, ki vabijo, vabijo.

Ob priliki prve obletnice likofa Pohorskega doma, ima Jesen svojo otvorno razstavo v vseh njegovih prostorih in njegovi okolici v nedeljo 18. t. m. s planinskim rajanjem, petjem, godbo. K tej razstavi in k temu jubileju so vabljeni vsi prijatelji lepe Jeseni in lepega Pohorskega doma.

Avtobusne vožnje pod Pohorje.

Ob obletnici likofa Pohorskega doma se vrši v nedeljo, dne 18. t. m. izlet na Pohorje. Ob ti priliki bodo vozili mestni avtobusi v soboto, dne 17. t. m. ob 15. uri iz Glavnega trga do Reke in v nedeljo, dne 18. t. m. iz Glavnega trga ob 6. uri do gostilne Hoste v Radvanju. Povratek z avtobusi v nedeljo zvečer ob 18. uri iz Reke.

ZAHVALA.

Ob svoji 25letnici umetniškega delovanja, sem prejel od vseh strani toliko daril in čestitk, da mi je popolnoma nemogoče se vsakemu posebej zahvaliti. Zato se vsem, ki so se me spomnili, tem potom najiskrenejše zahvaljujem. Prijatelje in znance, ki pomotoma, zaradi preobilne zaposlenosti niso dobili vabila, prosim, da mi oprostijo. Hvala Vam

Edo Grom.

Mariborski in dnevni drobiž

Današnji številki »Večernika« smo priložili izpolnjene položnice ter prosimo vse one naročnike, ki položnico prejmejo, da blagovolijo na nji označiti znesek čim prej nakazati, da jim zamoremo list redno naprej pošiljati.

Uprava »VEČERNIKA«.

Napredovanja in imenovanja.

Z odlokom prosvetnega ministra v Beogradu je imenovan za profesorja v VIII. položajni skupini dosedanjega suplent realne gimnazije v Mariboru Arzen Rauš. V višjo položajno skupino je napredoval Karel Pribil, profesor na ženskem učiteljskem v Mariboru. — Z odlokom prosvetnega ministra sta imenovana za učitelje: pri Sv. Bolfenku na Kongu g. Josip Kocbek, v Studencih pa g. Miroslav Verčkovnik.

Srebrno poroko

bo obhajal v nedeljo, dne 18. t. m. višji finančni preglednik Ivan Simončič s svojo ženo Rozo. — Naše čestitke!

Banovinska sadna razstava v Ptuj

se je zaključila v sredo, dne 14. t. m. Obiskalo jo je 5137 oseb. Za nakup sadja se je javilo precej interesentov.

Slana na Pohorju.

Kakor poročajo s Pohorja, so imeli tam včeraj hudo slano, ki je pokrtila gozdove s tenko belo kopreno. Na Klopnem vrhu in pa Veliki kapi je zapadel celo sneg.

Požar zaradi strele.

V sredo zvečer je hrumela nad okoličnimi Ivanjkovcem pri Ptuj huda ura. Okolu 7. ure zvečer je med bliskanjem in grmenjem treščilo v neko hišo iz lesa. Strela je povzročila ogenj, ki pa k sreči ni zahteval vsaj človeških življenj.

Preizkusni alarm!

Prihodnji teden bo vodstvo tukajšnje delavnice državne železnice za poskušnjo alarmiralo po sireni vse obližne požarne brambe. Dan in čas alarma ne bosta napovedana.

Prisega vojaških novincev.

V nedeljo 18. tm. ob 10. dop. se bo vršila v kasarni kralja Petra (kadetnici) prisega pitomcev in diakov. K tej lepi slovesnosti je vabljeno tudi občinstvo. Po prisegi se bo izvajal zabaven program s pevskimi točkami, zbori, solističnimi instrumentalnimi nastopi, sokolskimi vajami itd.

Ljudska univerza v Mariboru

priredi skupno z Zgodovinskim društvom spominsko proslavo o priliki 100letnice rojstva velikega slovenskega pisatelja in rodoljuba Franca Levstika, v nedeljo dne 18. oktobra ob 10. uri dopoldne v Apolo kinu. O pomenu Levstika bo govoril prof. dr. Anton Slodnjak iz Ljubljane, odlični poznavalec pisatelja. Vabimo cenj. občinstvo, da se v velikem številu udeleži te proslave slovenskega genija in s tem kar najlepše dokumentira slovensko kulturno zavest.

Vpisovanje v gospodinjstvo nadaljevalno šolo v Krčevini

bo v nedeljo, 18. t. m. od 9. do 10. ure. Ta šola je namenjena dekletom, v prvi vrsti kmečkim, ki nimajo prilike izobraziti se za gospodinj v posebnem zavodu. Dekleta, stara najmanj 17 let, se morajo zavezati, da bodo šolo redno obiskovale in prispevale za lastno prehrano. Pouk sam je brezplačen in se bo vršil ob nedeljah od 8. do 16. ure.

Morski raki in ribe na mariborskem trgu.

Danes je bilo na našem trgu: 10 kg morskih rakov po 28 Din kg, marskih rib pa 144 kg in sicer: sardel 40 kg po 16 Din, orad 15 kg po 36 Din, molov 25 kg po 28 Din, sip 20 kg po 20 Din, skarpov 12 kg po 24 Din, ugorov 12 kg po 36 Din, morskih psav asjalov 20 kg po 26 Din.

Dražba v Slovenjgradcu.

21. novembra bo pri okrajnem sodišču v Slovenjgradcu dražba nepremičnin: enonadstropne stanovanjske hiše, gospodarskega poslopja, svinjakov, hlevov, žage, majhne hiše s pekarno in pogorelega dvonadstropnega umetnega mlina ter več vrtnih, gozdnih, njivskih in travniških parcel, zemljiška knjiga Otiški vrh, vl. št. 31, 32 in 100. Cenilna vrednost Din 143.209, najmanjši ponudek odštevti bremena Din 95.472.

Dr. Pirmer danes odpotoval.

Danes dopoldne si je kupil dr. Waltes Pirmer, vodja ponesrečenega heimehrskega puča, v tukajšnji pisarni Putnika vojni listek preko Trsta, Benetk, Milana, Züricha, Romansborna, Friedrichshafena in Ulma v Monakovo. Odpeljal se je danes popoldne z brzim vlakom ob 14.23 in bo prispel v Monakovo pojutrišnjem ob 18. uri.

Terjatve naših državljanov napram madžarskim tvrdkam.

Interesenti, ki imajo terjatve napram tvrdkam na Madžarskem, pa jih zaradi madžarskih zakonskih predpisov o uređitvi prometa z devizami in valutami ne morejo izterjati, naj sporočijo svoj naslov, iznos terjatve, naslov dolžnika, kakor tudi datum in posel (dobava lesa itd.), iz katerega izvira terjatev, nemudoma Zbornici za TOI v Ljubljani.

Za veliki sadni sejem v Ljubljani,

ki ga priredi v dneih od 25. do 27. oktobra t. l. »Sadjarsko in vrtnarsko društvo« v paviljonu G na velesejmu, kažejo naši sadjarji veliko zanimanje. Že do sedaj se je prijavilo več podružnic »Sadjarskega in vrtnarskega društva«, kakor posameznih producentov z več 100 ameriškiimi zaboji. Tudi zaloge, ki jih imajo razstavljalci doma so prav obline različnejših sort, tako, da bodo imeli domači in tuji trgovci obilo izbire.

Kraljeva garda iz Beograda,

ki bo jutri ob 20. koncertirala v veliki Unionski dvorani, bo izvajala, kakor je bilo to že iz naših poročil razvidno, tak zanimiv in pester spored, kakor ga v Mariboru sploh še nismo imeli prilike slišati. Zasedba tega velikega orkestra šteje okoli 100 samih poklicnih godbenikov. Glas, ki ga uživa ta ogromen aparat ne samo pri nas, temveč tudi v inozemstvu, omči vsekakor za redko umetniški užitek.

Ingagi.

V kinu Union se predvaja te dni do vključno ponedeljka velik film »Ingagi«, ki slika ekspedicijo v najtemnejši kot Afrike, v belgijski Kongo, ter njene doživljaje v raznih delih te dežele, zlasti njeno srečanje z gorilo-orjakom, ki so ga domorodci nazivali »Ingagi«. Film je poln lepot in pestrih doživljajev in daleko presega vse dosedajne filme v tem pogledu.

Tatvina dvokolesa.

Včeraj dopoldne je bilo inž. Petru Keršiču iz veže tukajšnjega sodišča ukradeno moško kolo znamke »Štirijska« št. 755530 v vrednosti 1000 Din.

Poneverba.

Mesarski mojster I. K. v Gozdni ulici je dal nekemu Feliks A. dve žepni uri z verižico v vrednosti 3000 Din za prodajo. K. je res prodal uri, toda namestu da bi izkupiček dal mesariu, je denar zapil. Policija je A. aretirala in se bo moral zagovarjati pred sodiščem.

Potepuštvo.

Policija je včeraj zvečer aretirala 19-letnega Dušana Stija iz Beograda, ker se je klatil po Mariboru brez dela. Na policiji je povedal, da je prišel iz Zagreba, da bi si v Mariboru poiskal kakšno delo, ker pa ga ni dobil, je že par dni brez denarja in je spal v nekem hlevu na Aleksandrovi cesti. Policija ga je izročila sodišču, kjer se bo moral zagovarjati zaradi potepuštva.

Policijska kronika

beleži danes dve aretaciji in 21 prijav, večinoma zaradi prekrščenja cestnopolicjskih predpisov.

Mariborsko gledališče

Petek, 16. oktobra. Zaprto.
Sobota, 17. oktobra. Zaprto.
Nedelja, 18. oktobra ob 20. uri »Zemlja smehljaja«.

Ponedeljek, 19. oktobra: Zaprto.

»Zemlja smehljaja«, Leharjeva opereta, ki je pri premieri občinstvo vsako nje no točko aklamiralo z dolgotrajnimi aplavzi ter je po mnenju občinstva in kritike ena izmed najbolj uspešnih operet, kar so jih vprizorili na mariborskem odru, se bo ponovila prvič v nedeljo 18. tm. ob 20. uri. Ker bo to prva operetna nedeljska predstava v letošnji sezoni in se pričakuje veliko zanimanje občinstva, priporočamo nabavo vstopnic v predprodaji.

Ponesrečen prevžitkar

V Ciglencah pri Sv. Martinu pri Vurberku so našli v sredo v listjaku neke hiše mrtvega 77letnega prevžitkarja Petra Kristla. Imel je prevžitek na svoji nekdanji domačiji, ker pa so tam z njim grdo ravnali, je hodil na hrano in pa spat h hčerki, ki je omožena kak poldrugi kilometer daleč stran. Spal je na senu Ponoči je očividno hotel na stran, pa je pri tem padel s škednja. Včeraj je bila na licu mesta sodna komisija (preiskovalni sodnik Kramer, državni tožilec Severin, sodni zdravnik dr. Zorjan). Ugotovili so, da si je mož pri padcu položil tri rebra ter umrl na notranji izkravitvi. Kak zločin — kar se je prvotno domnevalo — je izključen.

Za znižanje najemnine

Ban dravske banovine dr. Marušič je glede na pobudo, ki jo je prevzela Pokrajinska zveza hišnih posestnikov za dravsko banovino in z namenom, da tudi s svoje strani podkrepi upravičeno zahtevo po znižanju stanovanjskih najemnin naslovil na imenovano Zvezo naslednji dopis:

»Z velikim zadovoljstvom sem prečital vaš poziv »Vsem hišnim posestnikom, zlasti ljubljanskim, ki ste ga objavili v svojem glasilu »Moj dom« in ki je bil nato ponatisnjen tudi v dnevnem časopisu. Pravilno pojmuje socialne potrebe sedanjih dobe ste naslovili resen in temeljito motiviran apel na vse svoje člane, naj ne odklanjajo brez vzroka oddaje stanovanj najemnikom z otroci in pri določanju višine najemnin upoštevajo splošne gospodarske in dražinske prilike v zemlji. S tem ste pokrenili pravičen način rešitve dveh perečih vprašanj stanovanjskega problema, in sicer ravno onih, ki sta v zadnjem času povzročala, zlasti socialno in gospodarsko šibkim slojem, obilo gorja in nesreče.

Pridruženem se v celim obsegu razgom in zaključkom, ki jih navajate v svojem pozivu. Izven vsakega dvoma je, da so najemnine v večjih mestih in predvsem v Ljubljani mnogo previsoke, kar presega predvoljno zlato paritet. V dobi, ko so znatno padle cene življenjskih potrebščin, ko se pod pritiskom obče gospodarske krize znižujejo prejemki državnih in zasebnih uslužbencev in delavcev, je zahteva po restrikciji stanovanjskih najemnin upravičena in zaslužna, da jo prizadeti upoštevajo. V interesu hišnih posestnikov pa je, da sami po lastni volji in preudarnosti pristopijo k reviziji stanovanjskih najemnin in jih spravijo v sklad z načeli socialne pravičnosti in obstoječim dejanskim položajem. Jasno je, da bo, ako ostane sedanje nemogoče stanje, država primorana vzeti svoje državljane v zaščito in zakonskim potom rešiti to vprašanje v smislu načel, ki ste jih izrazili in utemeljili v svojem pozivu.

Zahvaljujoč se vam za pravilno poimovanje in dobro voljo, ki ste jo pokazali s tem svojim apelom, vas prosim, da delujete pri včlanjenih hišnih posestnikih z vso energijo na to, da se najemninske cene stanovanj čimprej primerno znižajo.

S svoje strani hočem budno slediti nadaljnjemu razvoju od vas započete akcije ter pozivljam tem potom vse hišne posestnike, da po pravilni oceni v vašem apelu vsebovanih razlogov doprinesejo prostovoljno svojo žrtvo k omiljenju sedanje gospodarske in socialne krize.

Ker je njihova odločitev nujna in ne trpi odlaganj, zato naj hišni posetniki svoje tozadevne ukrepe do 31. t. m. sporoče pristojnim sreskim načelnikom, odnosno mestnim načelnikom v Ljubljani, Mariboru in Celju ter naj navedejo poleg najnižjih krajevnih podatkov o svojih hišah ime in poklic strank, katerim se je najemlnina znižala, število stanovanjskih prostorov ter višina dosedanje in znižane najemnine.

Prednji dopis je istočasno priobčen vsem v prednjem odstavku omenjenim oblastvom in bo objavljen tudi v dnevnem časopisu.

Jadranska Straža v Mariboru

vijudno vabi vse svoje člane in prijatelje, da se udeleže naše zadušnice za pokojnim Gortanom. Maša bo v nedeljo 18. tm. ob 11. v stolnici.

Volišča v ptujskem srezu

Srez Ptuj ima 38 volišč: Breg (Breg, Hajdina), Cirkovci (Cirkovci, Sikole), Dornava (Mezgovci, Pacinje, Padvinci), Jiršovci (Drstelja, Janežovci, Jiršovci, Vintarovci), Krčevina (Krčevina, Mestni vrh), Sv. Andraž v Halozah (Skorišnjak, Sv. Andraž v Halozah, Velika Varnica, Veliki Okič), Nova Cerkev (Gruškovje, Nova Cerkev, Podlehnik, Sedlašek, Sv. Trojica v Hal.), Polenšak (Polenšak, Polanci, Slomi), Ptuj I. in II., Majšperk, Ptujška gora (Ptujška gora-Sv. Bolfenk), Rogoznice (Brstje, Kicar, Rogoznica), Sela (Jurovci, Lancova vas, Trnovec-Sela, Zgornja Pristava, Dolena), Spuhlja (Borovci, Spuhlja, Zabovci) Sv. Barbara v Halozah (Gradišča, Gruškovec, Slatina, Sv. Barbara v Hal., Sv. Elizabeta), Sv. Andraž v Slov. gor., Sv. Lovrenc Dravsko polje, Sv. Marijeta (Formin, Gajovci, Malavas, Moškanjci, Muretinci, Sv. Marijeta, Zamušani), Sv. Lovrenc v Slov. gor. (Dragovič, Hlapenci, Sakušak, Sv. Lovrenc v Slov. gor., Zagorci), Sv. Mariko (Bukovci, Sv. Mariko, Prvenci, Strojinci), Sv. Urban (Destinci, Dolič, Levanci, Sv. Urban), Sv. Vid (Pobrežje, Vareja, Dravci), Trnovska vas (Bišečki vrh, Ločič, Trnovska vas, Trnovski vrh), Vurberk, Zavrč (Gorenjski vrh, Turški vrh, Zavrč), Zlatoličje (Slovenja vas, Sv. Janž na Dr. Polju), Brebrovnik, Hardek (Hardek, Litmerki), Ormož (Ormož, Frankovci, Hum, Pušenci), Savci (Savci, Bratonečice, Ručmanci), Središče (Središče, Obrež, Šalovci), Ivanjokovi (Mihalovci, Ručič, Veličane, Zerovinci), Sv. Lenart pri Veliki Nedelji (Sv. Lenart pri Vel. Nedelji, Cvetkovci, Vičanci), Sv. Miklavž pri Središču (Sv. Miklavž, Hermanci), Sv. Bolfenk (Jastrebeci, Kog, Vitan, Vodranci), Velika Nedelja (Velika Nedelja, Sardinia, Trnovič, Sodinci), Sv. Tomaž (Sv. Tomaž, Lahonci).

Volišča v srezih Murska Sobota in Prevalje

Srez Murska Sobota ima 33 volišč: Bakovci, Bodonci (Bodonci, Novi Beznovci, Puženci, St. Beznovci, Vadarci, Zenkovci), Cankova (Cankova, Domajinci, G. Črnci, Korovci, Skakovci, Strukovci, Topolovci), Domaniševci (Berhoveci, Domaniševci, Ivanjševci, Središče), Fokovci (Andrejci, Fokovci, Selo, Vučja gomila), Gederovci (Gederovci, Krajna, M. Petrovci, Rankovci, Sodišinci), Gor. Lendava (Gor. Lendava, Kovačovi, Gor. Petrovci), Adrijanci (Gor. Petrovci, Lucova, Peskovci, Stanjevci, Šulinci, Ženavljia), Gor. Slaveča (Gor. Slaveča, Dol. Slaveča), Kančevci (Ivanovci, Kančevci, Kukeč, Ratkovci), Kramarovi (Fikšinci, Kramarovi, Ocinje), Križevci, Kušanovci, Lončarovci, Panovci, Krog (Krog, M. Črnci, Satahovci), Krupljinik (Krupljinik, Motovilci, Poznanovci, Radovci), Kupšinci (Borejci, Černelavci, Kupšinci, Vančavas, Veščica), Kuzma (Dolič, Kuzma, Matjaševci), Markovci (Čepinci, Markovci, Neračnovci), Martjanci (Lukačevci, Martjanci, Mlajtinci, Nemčavci, Noršinci), Moravci (Moravci, Tešanovci), Moščanci (Dančkovci, Košarjevci, Moščanci), Murska Sobota I. in II. (Mur. Sobota, Markišavci, Rakičan), Pečarijevi (Mačkovci, Pečarijevi, Prosečka vas, Palamonci), Pertoča (Gerlinci, Pertoča, Krašči, Ropoča, Večestavci), Predanovci (Brezovci, Lemerje, Polana, Predanovci), Prosenjakovi (Čičečka vas, Pordašinci, Prosenjakovi), Pusonci (Bokrač, Dolina, Gorica, Krnci, Pusonci, Seleborci, Vaneča), Sv. Jurij (Nuskova, Rogaševci, Serdica, Sotina, Sv. Jurij), Salovci (Hodoš, Krplivnik Šalovci), Tišina (Gradišče, Petanici, Tišina, Tropovci), Trdkova (Boreča, Trdkova), Vel. Dolenci (Budinci, Mali Dolenci, Vel. Dolenci), Vidonci (Otovc, Vidonci).

Srez Prevalje ima 22 volišč: Sv. Anton na Pohorju, Brezno, Črna, Sv. Danijel, Dravograd (Dravograd, Ojstrica), Gortina (Gortina, Pernice), Guštanj (Guštanj, Tolsti vrh), Janževski vrh - Orlica (Janževski vrh - Orlica Ribnica), Kapla, Koprivna, Kotlje, Libeliče, Libuše, Maribor (Maribor, Zg. Vižing), Mežica, Muta (Muta, Sv. Primož), Prevalje, Sv. Primož na Pohorju, Remšnik, Trobne, Vuhred, Vuzenica.

Poklicna bolezen hišne gospodinje

OPASNOSTI ZASTRUPLENJA Z GORILNIM PLINOM.

Hišna gospodinja, ki se kreta dobro polovico svojega življenja v domači kuhinji, je pričela v zadnjih desetletjih prav povsod v civiliziranem svetu tarnati radi različnih bolezenskih simptomov: trdnost je in zdelana, pozabljiva, ne more spati, glava jo boli, je nervozna, slabe volje... Vse te znake je odpravljala ljudska in tudi zdravniška sodba s histe-rijo in hipohondrijo, povzročeno po preobremenitvi z delom in s skrbjo za družino. Zdravnica, dr. Klara Bender, je pa natančno preiskovala vsak tak slučaj, iskala pravi vzrok tega bolezenskega stanja in prišla do zaključka, da je vzrok vseh teh bolezenskih znakov zahrbtno in počasi se razvijajoč proces zastrupljenja z gorilnim plinom.

Znano je akutno zastrupljenje s plinom, ki se zgodi bodisi po nesreči, bodisi pri samomorilnih hotoma. Izključevala se je pa doslej možnost kroničnega zastrupljenja s plinom. Nikakor ni dvomiti, da škodujejo zdravju tudi majhne količine ogljikovega oksida, ki ga vsebuje v veliki meri gorilni plin, ako ga vdihava človek mesece in leta po nekaj ur na dan. Ogljikov oksid je jako zahrbtno strup. Ker ne smrdi, ga človek vdihava, ne da bi to opazil.

Dandanes nadomešča plin v kuhinji v veliki meri razna druga kuriva, premog, drva, oglje, šoto in so prednosti kuhanja s plinom tako ogromne, da bi se malo-ketera gospodinja vrnila lahkega srca od plinskih rešetk k štedilniku ali ognjišču. Toda priljubljeni plinski rešji vsebuje znane in neznane nevarnosti, ki se pa dajo k sreči odpraviti. Med prve spada nedvomno v prvi vrsti nepopolen kontakt med gumičev in plinski cevjo na eni in med gorilnikom na drugi strani, nadalje propuščanje plina skozi gorilnik sam zaradi pokvarjenega prezračilnika. Te nedostatke odpravi monter v najkrajšem času.

Druga stvar je z neznanimi nevarnostmi. In prav te so, ki v tem primeru najbolj zanimajo. Ogljikov oksid se napravi

pri gorenju plinskega plamena v majhni razdalji od posode. Navadno ni čutiti nobenega smrada, ponovno se pa dogaja, da postane človeku v majhni, slabo zračeni kuhinji naenkrat slabo in da celo nastopi smrt, čije vzrok se navadno napačno tolmači s kapjo. Ogljikov oksid pa se tvori tudi na drug način; dovolj je namreč, ako pride plinov plamen v daljši stik z mrzlimi kovinastimi površinami (z dnom in stenami kuhinjske posode) in cevmi. Količine strupenega plina so v tem primeru neznatne in ne vplivajo trenutno kvarno na človeško zdravje, postanejo pa sčasoma silno škodljive, ker postaja množina v daljšem času vdihanega plina velika. Da je ostala ta nevarnost doslej neopažena, je vzrok dejstvo, da so učinki zastrupljenja s plinom silno različni, da se pokažejo na prav različnih organih in niso neposredno v zvezi s plinskim zastrupljenjem, pač pa posredno z zastrupljenjem krvi. Ogljikov oksid namreč ugonablja rdeča krvna telesa, ki imajo nalogo, da prejemajo kisik iz zraka in ga dovajajo tkanim. Ogljikov oksid pa se še tesneje veže z rdečimi krvnimi telesi kakor kisik in ne dovoljuje temu pristopa krvi, torej prične primanjkovati kisik, kar povzroča notranje dušenje. Od tod vsi oni že omenjeni bolezenski znaki.

Pa se bo morda našla gospodinja, ki se bo tolažila z upanjem, da se bo njen kreplek organizem polagoma privadil tem majhnim količinam strupa, češ, saj se tudi kadilec polagoma privadi nikotinu, alkoholu itd. To upanje vara. Človeški organizem se ogljikovemu oksidu ne privadi, pač pa se ta kopiči v telesu, ostane v krvi, tako da so vedno ponavljajoča se rahla zastrupljenja tako nevarna kakor akutno zastrupljenje.

Kako naj se brani gospodinja pred to stalno pretečo nevarnostjo? Zdravnica propoveduje: Vsaka kuhinja, v kateri gori plin, naj se dnevno večkrat temeljito prezrači s prepihom!

Studence dobe vodovod

Prijazen in starodaven trg Studence je slabo preskrbljen s pitno vodo. Marsikateri popotnik in izletnik, ki se je hotel osvežiti suho grlo z zdravo kapljo, je upravičeno godrnjal, ko je zaman spraševal po hišah po zdravilni plači. Studenci namreč zelo skoparijo z vodo, ker je njeno dobavljanje zelo oteženo; dobivati jo morajo iz tamošnjega samostana, kjer je živ studenec, po čemer nosi kraj bržčas tudi ime.

Ker je tam pravcati rezervoar, ki vsebuje zadostno količino vode za ves trg, se je občina že delj časa bavila z mislijo zgraditi na osnovi tega rezervoarja vodovod. Že pred leti je napravila tozadevne korake, pa je zdaj tu, zdaj tam naletela na oviro.

Pred dnevi pa se je stvar vendarle premaknila z mrtve točke. Občina, ki je voljna prevzeti vse stroške gradnje nase, je dobila od pristojnega sreza dovoljenje za vodovod. Treba je le še da pregleda in odobri stvar banovina potom svojega izvedenca, ki si bo ogledal zadevo na licu mesta. Tako je pričakovati, da se bo na spomlad začelo z delom. Odpravljeno bo s to pridobitvijo neracionalno in zamudno dobavljanje vode iz samostana. Odpadle pa bodo s tem tudi pritožbe izletnikov, ki se bodo potem lahko po mili volji navžili zdrave pijače. Podjetni in napredni občini, ki se ne straši stroškov, ki gre za korist občanov in povzdigo tujskoprometnega kraja, pa je na tem prizadevanju le čestitati.

Zaboji za sadni sejem v Ljubljani

Ameriški zaboji za pošiljanje sadja na veliki sadni sejem in razstavo, ki bo dne 25.—27. t. m. na velesejmišču v Ljubljani, se dajejo članom, ki se prijavijo za udeležbo, nezbiti in jih je treba šele doma zbijati. Pri tem poslu je pa nujno potrebno paziti na notranje mere, ki so te: dolžina 46 cm, širina 27 cm, višina 26,5

cm. Širino in višino je lahko pravilno zadeti, ker to določata končnici, ki ju je treba le pravilno obrniti in sicer tako, da teče les vodoravno. Pogreška pa je mogoča v dolžini. Tu si je treba narediti pred zbijanjem natančno 46 cm dolgo palico, ki nam služi pri zbijanju za določanje notranje dolžine zaboja. Zbijanje si jako olajšamo, ako si naročimo z zaboji vred tudi kalup za zbijanje. Ne pozabiti, da so samo notranje mere merodajne! Ravnanje se pri zbijanju zabojev in pri vlaganju sadja po navodilu Priročne knjižice, ki jo dobite z zaboji brezplačno, če je še mimate.

Novice iz Konjic

Predavanje akad. slikarja Božidarja Jakca preteklo soboto v Narodnem domu je uspelo kar najlepše, kakor je to bilo tudi pričakovati. Številno članstvo Sokolskega društva Konjice in bližnjih sosednjih sokolskih edinic je napolnilo dvorano in z velikim interesom sledilo poljudnemu pripovedovanju našega Jakca. Predavanje je spremljalo veliko število krasnih naravnih posnetkov iz Zedinjenih ameriških držav. Iskreno vzklikanje ob koncu prijetnega večera je pokazalo, kako dobro je uspelo predavanje. Želimo, da nas Jakac prav kmalu zopet obišče s sličnim predavanjem.

Obrtniško zborovanje preteklo nedeljo v Narodnem domu je uspelo prav razveseljivo. Poročilo o podanih referatih in sklepih ter govorili je objavljeno na drugem mestu. Zborovanja se je udeležil kot zastopnik politične uprave g. sreski načelnik Trstenjak ter tajnik TO. zbornice v Ljubljani g. dr. Pretnar. Pravila obrtniškega društva v Konjicah se predložijo oblastvu in se bo po potrditvi istih vršil ustanovni občni zbor društva, kakor je pričakovati, v mesecu novembru.

Imenjalnica se CMP

Sport

Lov na lisico.

Razpis za lov na lisico priredi Moto-klub Maribor v nedeljo dne 18. oktobra t. l. (pri neugodnem vremenu 25. okt.) Prireditelj je prosta za vse prijatelje motošporta. Start: Trg Svobode, lisica ob 12. uri, lovci ob 13. uri. Teren za lov je prostor med sledeč. cest.: Vrtna ulica - Koroška cesta - gostilna Kopriva v Kamnici - gostilna Pavešič (Scherak) - Vrbanova ul. - Vrtna ul. Pot lisice (g. Orehovsky Ivan, mot. kolo Indian s prikolic) se označi s papirnastimi odrezki. Zasedujoči konkurenti imajo za lov lisice predpisan maksimalni čas 2 uri. Tisti vozač kateri se tekom dveh ur po startu dotakne lisice kot prvi in ji preda legitimacijo starta, je zmagovalec. Ako se lisica tekom predpisanega časa, v dveh urah ne ulovi, t. j. do 15. ure, dobi lisica nagrado zmagovalca. Prijavit se je treba najkasneje do 17. X., 19. ure v tajništvo kluba, Gosposka ul. 37 I. Cestne policijske predpise je treba natančno izpolnjevati. O priznanju nagrade, pritožbah in ugovorih odločuje vodstvo lova. Vsak konkurent jamči za vse škode in nezgode, ki bi eventualno nastale z njegovim vozilom. Prireditelj odkloni vsako odgovornost. Prireditelj je upravičen izgovoriti diskvalifikacijo, ako se konkurenti ne držijo oblastnih predpisov ali drugih zakonskih določb ali kršijo športno disciplino. Po lovu se vrši prosta zabava z razdelitvijo nagrad v gostilni Pavešič (Scherak) v Kamnici. Tem potom vabimo vse prijatelje motošporta k tej veseli vožnji. — Vodstvo lova.

Odbor za delegiranje sodnikov pri MOLNP, službeno.

Nedeljske tekme sodijo sledeči gg. sodniki: ob 9.30 na igrišču SK Železničarja: prvenstveno tekmo SK Svoboda I:SK Železničar rezerva g. Bergant; ob 14. na igrišču ISSK Maribor: prvenstveno tekmo ISSK Maribor mladina:SK Svoboda mladina g. Nemeč in ob 15.30 na igrišču ISSK Maribor: prvenstveno tekmo SK Železničar-Aletik SK g. Dolinar iz Ljubljane.

SK Železničar, nogometni odsek.

Rezerva igra dopoldne ob 9.30 prvenstveno tekmo proti SK Svobodi: Sledeči igralci naj bodo točno ob 8.30 na našem igrišču: Pišof, Kositer, Zgonc, Straub, Horaček, Vogrinec, Antoličič II, Kohout, Habicht, Efferl, Lorber, Seničar in Straub. Prvo moštvo igra ob 15.30 proti celjskim Atleti. Naslednji igralci naj bodo eno uro pred začetkom tekme na igrišču ISSK Maribor: Mahajnc, Wagner, Konrad I, Ronjak, Frangeš, Antoličič I, Bačnik, Paulin, Pezdček I in II, Konrad II in Bauer. Načelnik.

Iz LNP.

Verificirajo se prvenstvene tekme Železničar II: Mura, 2:1, Rapid I: Maribor II 9:0, Maribor: Primorje 1:1, Železničar: Svoboda 1:1. Upravnemu odboru se preda SK Rapid, ker ni oddal postave moštva na predpisani tiskovini pri tekmi Rapid:Železničar II dne 4. t. m.

Težkoatletski miting

priredi SSK Maraton, jutri v soboto dne 17. t. m. ob 20. v dvorani Zadržne gospodarske banke.

Fenomenalne rezultate

so dosegli ameriški olimpijski kandidati v olimpijskem stadionu v Los Angelesu in sicer: 100 m Jonbert 10.4, 200 m Metcalle 21, skok ob palici Sturdy 4.26 m, 400 m zapreke Pomerany 54, krogla Brix 15.92 m.

Občni zbor mariborske zimskosportne podzveze

se vrši jutri, v soboto dne 17. t. m. ob 20. uri v hotelu »Orel«.

Sokolstvo

Sokolska župa Maribor

poziva vse Sokole, da se udeležijo v nedeljo 18. t. m. maše zadušnice za pokojnim mučenikom Gortanom. Maša bo ob 11. uri v stolnici.

Dr. O. Hannig.

Dva soseda

Povest iz preteklega stoletja.

Vrhu tega je imel Cestnik še nesrečo pri gospodarstvu. Padla mu je najlepša krava, svinje je pobrala kuga. In nazadnje mu je strašna toča uničila vse poljske pridelke.

»Bog kaznuje Cestnika,« so rekli sosedi, »vedno je nosil visoko glavo ter gledal prezirljivo na nas, sedaj pa ga tržani ne marajo več. Mora le biti nekaj na tem, kar je rekel rajni Dolnik, le škoda, da je ostala vsa zadeva zaradi njegove skrivnostne smrti neposnjena.«

Cestnik je tudi vedno bolj uvideval svoj žalosten položaj, toda pomoči si ni vedel.

Ker vsled netočnega plačevanja od kmetov v okolici ni dobil več vina, ga je jemal od vinskih trgovcev v mestu. Seveda je bila kakovost te pijače dosti slabša. Navadno je pivca bolela drugi dan glava, da je vsak mislil, da mu jo raznese. To se je kmalu zvedelo v okolici in marsikateri, ki je bil potreben hladnega požirka, je rajši šel mimo in si kje drugod pogasil žejo.

Gospodinja Margaretta je z žalostjo opazovala gospodarski propad. Toda reči si ni upala dosti, zato je trpela tem bolj na tihem; žalost in tudi pomanjkanje, zraven tega pa še telesni napor so jo nazadnje popolnoma strli. Nekega dne se je vlegla in ni več vstala. Cestnik je pisal v Gradec pismo hčeri Roziki, naj se vendar usmili matere ter naj se vrne domov; toda pismo se je vrnilo s pripombo, da je naslovljena odpotovala neznano kam.

Zapuščeni oče je zaklel, ko je sprejel to poročilo. V jezi se je udal strasti zavživanja pijače, ki ga je dobivala, vedno bolj pod svojo oblast.

Gospodinja je prihajala zmirom huje. Cestnik je moral najeti neko staro žensko, da je opravljala vsaj najnujnejša domača dela.

Nekoč tako ugleden gostilničar je hodil od slej vedno bolj čemerem okoli. Že so se pojavljali prvi upniki, ki so terjali svoj denar. Toda Cestnik ni imel denarja in prodati tudi ni imel ničesar.

Godrnja je hodil po hramu gor in dol ter se jezil nad vsako malenkostjo. Za bolno ženo se ni dosti zmenil. Njene moči so vedno bolj pešale, saj ni imela skoraj nobene postrežbe.

Nekega večera jo je našla dekla mrtvo v postelji. Hitro se je raznesla vest pri sosedih. Iz usmiljenja so prišle ženske ter pripravile in odredile vse, da je ime-

la nekda premožna ter ugledna gospodinja dostojen pogreb.

Po smrti Cestnikove gospodinjice je postalo v hiši še bolj pusto.

Šlo je hitro navzdol.

Tisti, ki so prej samo opominjali Cestnika, naj pripravi denar, so zahtevali sedaj z vso odločnostjo plačilo. In ker jih Cestnik ni mogel zadovoljiti, so se obrnili na odvetnika Suhadolnika, ki je vložil tožbe. Izrekla se je sodba in ker se ni bilo plačila, se je uvedel rubež.

Tedaj je bil pri sodnji v Humu kot sodni sluga Michael Piskač, mož orlaške postave. Na močnih ramenih mu je sedela velika glava, iz katere je gledalo izpod širokega čela dvoje črnih oči prodirajoče, da se ga je vsak ustrašil. Mogočne, dolge, skrbno negovane brke, ki so bile njegov ponos, so mu dale pravi izraz starega vojaka, ki se je bojeval zoper Lahe še pod slavnim Radeckijem. V službo je že stopil, ko je bila sodnja še v gradu; ko se je ustvarila okrajna sodnja v trgu Humu, je bil prevzet kot jetničar. Kot takšen je postal pravi strah vseh kaznjencev. Znan je bil pod imenom birič Piskač.

V tedanjih časih je še bila v veljavi kazen, da je obsodil sodnik kršitelje postave na gotovo število udarcev s palico. Kazen je izvrševal Piskač in to temeljito. Dostikrat so se slišali iz zaporov bolesteri vzkliki, ko je plačeval obsojenim nagrade za njih hudobije; nekateri so vedeli celo povedati, da so kaznjenci, ki so sprejeli kazen, pozneje ob potoku Struga, kjer se raslo dosti kopriv, hladili v teh nežnih rastlinah trpeči del telesa.

Samo enkrat se je godilo Piskaču bolj slabo, kar pa se je nazadnje čisto dobro končalo. Kmetu Zablachanu, ki bi bil moral prestati tridnevno kazen, se pač nikakor ni mudilo, da bi zasedel brezplačno stanovanje. Zato je moral priti ponj birič Piskač. Kmet Zablachan je bil ravno v vinogradu v vinski kleti, ko mu je prinesel Piskač prijazno vabilo k tridnevni seji. Zablachan se je delal kakor bi se hotel ujeti v svojo ušodo. Pospravljaj je v kleti, dal žejnemu biriču velik kozarec vina ter še kos kruha in mu naročil, naj le pije, tačas gre k delavcem v vinograd, nato pa se napotita v grajščino, da se zadosti pravici. Piskač, ki je bil vsled velike vročine žejen, se je vsedel na sod in srbal vino. Ko je izpil, sliši naenkrat od zunaj korake. V tem trenutku zapre Zablachan od zunaj vrata, jih zaklene ter se porogljivo nasmeje, češ, pa sedi ti namestu mene, saj si na hladnem.

Piskač je vzrožil vsled te kmetove predrznosti. Vpil je in grozil, da Zablachan ne uide grozni kazni, toda da je šel na delo v vinograd. Šele na večer, ko je že nastopil hlad, se je vrnil, odklenil vrata ter pozval biriča, naj gre z njim v grad, ker je bolj prijetno hoditi, ko ni take vročine. Piskaču je minula prvotna jeza, saj v kleti pri polnih sodih se mu nazadnje ni godilo slabo.

Zablachan je nastopil še isti večer kazen, a o dogodku ni nikomur ničesar omenil, ker je bilo tako za oba najboljšje.

Bili so pač tedaj še dobri časi.

Toda Piskač ni imel samo posla s kaznjenci. Hodil je tudi po vsem sodnem okraju ter dostavljaj vabila k razpravam in zasliševanjem pri sodišču. Njegov glavni posel pa je bil rubež.

Kdor je bil obsojen na plačilo in ni poravnal dolga, k temu je prišel birič Piskač ter zapisal vse na zapisnik, kar se je dalo prodati. In pri tem poslu je bil nenavadno strog. Tu ni pomagala nobena prošnja, ga ni ganil noben jok. Našel in zarubil je vse, pa če je bilo še tako skrito.

Ljudje so se ga zaradi tega bali in če je šel kam, da so ga lahko že od daleč videli, so se rajši pred njim skrili.

V takšnem poslu je prišel tedaj tudi k Cestniku.

Dostikrat je bil prej v tej gostilni. Mnogokrat se je pokrepčal, navadno na stroške drugih, saj je vsak gledal, da bi se biriču na kak način prikupil; ta mu je dal piti, drugi mu je potisnil debelo meseno klobaso v žep, da ni vedel kdaj.

Piskač pa je to deloma tudi zaslužil. Saj temu in onemu je moral razložiti, kaj je pisano v vabilu ali v listini, saj je bilo vse nemško in še to tako zavito s posameznimi pravnimi izrazi, od katerih je bilo dosti povzetih iz latinščine.

Piskač je nekoliko poznal postavne določbe, kar je pač slišal od sodnika in drugih uradnikov; tako je mogel dati temu in onemu kak pravni poduk; kajti kmet sam ni šel rad k sodnji, posebno v času, ko je imel sodniško oblast graščak.

In če je bilo treba sestaviti kako prošnjo, jo je on napravil, ker ljudje so rekli, birič bo to najbolj znač, ko pa služi pri sodnji.

Tako se je čutil birič Piskač za važno osebo in gorje onemu, ki bi se ga upal žaliti. Povspel se je celo tako daleč, da je rekel včasih, če se je šlo za to, ali se da kakemu kaznjencu odlog za nastop kazni, da sta on in gospod okrajni sodnik sklenila, prošnjo zavrniti.

Kupim večjo, dobro ohranjeno

dvonadstropno hišo v Mariboru. Ponudbe pod »11« na upravo »Večernika«. 3059

Kupim hišo

s trgovskim lokalom na prometnem prostoru, najraje v predmestju Maribora. Ponudbe poslati pod »N.K.« na upravo lista. 3065

Na prvovrstno hrano,

opoldan in zvečer, sprejem več dam in gospodov. Koroševa ulica 22 I., desno. 3047

Gospodična

izučena manufakturne trgovine, ki je morala prekoračiti italijansko mejo, sprejme kakršnokoli službo. Naslov pri Gremiju trgovcev v Mariboru. 3073

Ključavničarski pomočnik

išče kakršnokoli zaposlitev v Mariboru. Naslov v upravi »Večernika«. 3057

Gratolog in hirosof N. Sadlucky

v Mariboru. Čita: karakter, preteklost, sedanjost in bodočnost. Sprejema vsak dan od 9.—12. in od 2.—7. Naslov: Maribor, Hotel »Pri Zamorcu«, soba 26. 3053

Miss Edith Oxley

daje angleški pouk in konverzacio. Prevzame tudi tehnične in druge prestave. Vprašati od 5. do 7. ure v Gosposki ulici 52/I. 2985

Sobo in kuhinjo

oddam. Magdalenska ulica 34. 307a

Veliki lokal

za delavnico in prodajalno pripraven, električna razsvetljava in moč, z vpljavo plina in vodovoda, dam v najem. Vpraša se pri M. Berdajsu, Maribor. 3058

Oddam opremljeno sobo

s prostim vhodom in električno lučjo. Ruška cesta 3 I, levo. 3060

Ključavničarski pomočnik

za splošno ključavničarstvo išče službo v Mariboru. Naslov v upravi »Večernika«. 3052

Opravična številka: E IX 2572/31

5

Dražbeni oklic.

Dne 26. okt. 1931 ob 10 uri dopoldne bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 27 dražba nepremičnin:

Zemljska kniga: k. o. Koroška vrata vl. št. 23

Čennna vrednost: Din 310.799—

Vrednost pritikline: Din 31.989—

Najmanjši ponudek: Din 167 377 82

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se jih ne moglo več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča v Mariboru.

Okrajno sodišče v Mariboru odd. IX. dne 23. 9. 1931.

Žrebanje drž. razr. loterije

Včeraj so bili izžrebani naslednji večji dobitki državne razredne loterije:

2X Din 30.000 48110
2X Din 20.000 22614
2X Din 4.000 4370 12754 41645 56525 8578
2X Din 2.000 6204 7771 10262 12271 13353 15556 18409
22403 22510 30672 46134 46639 53702 54056 60860 65579 66418
70789 71906 78552 84863 85369 85526 88173 89713 92472 93242
96758 98305.

Zaradi telefonskega sprejema ne jamčimo za točnost. Pooblaščen prodajalec srečk drž. razr. loterije: BANČNA POSLOVALNICA B E Z J A K. MARIBOR. Gosposka ulica 25.

Francoske

modne liste

revije, francoske in angleške dnevnike

dobite v veliki izbiri edino v knjigarni

TISKOVNE ZADRUGE
Maribor, Aleksandrova 13

Toč m dobri dalmatinski vinski mošt

črni po 8 Din, vsakemu gostu podarim po eno slano ribo.

Dalmatinski vinotoč

Franc Čelar

Maribor, Aleksandrova c. 49

Peroamentni papir

dobite pri

TISKOVNI ZADRUGE
Maribor, Aleksandrova 13

Spomnite se CMD!